

embernek nemcsak a Kombinált Nómenklatúrát kell ismernie, hanem rendkívül széles körű áru-, anyag- és technológiai ismeretekkel is kell rendelkeznie, és ezeket az ismereteket folyamatosan naprakészen kell tartania, illetve fejlesztenie szükséges.

Az áruosztályozás során megfelelően kell tudni alkalmazni a KN-ben meghatározott korábban ismertetett áruosztályozási szabályokat, továbbá tisztában kell lenni az Áruosztályokhoz, az Árucsoportokhoz és az egyes termékekhez tartozó magyarázó és értelmező rendelkezésekkel, ismerni szükséges az egyes termékek gyártástechnológiáját, működési elvét, felhasználásának módját, továbbá figyelemmel kell kísérni az állandóan változó jogi környezetet is.

Az áruk helyes osztályozása során az alábbi szabályokat és joganyagokat hívhatjuk segítségül:

A HR-ben különböző szintű megjegyzéseket találunk, melyek segítséget nyújtanak az áruk osztályozásában. A megjegyzések lehetnek

- áruosztály előtti;
- árucsoport előtti;
- alszámos megjegyzések;
- kiegészítő megjegyzések.

Segítséget nyújtó joganyagok:

- KN magyarázat;
- HR magyarázat;
- Áruosztályozási vélemények (a Váme gyüttműködési Tanács HR Bizottságának Áruosztályozási Véleményei);
- az EU Bizottság áruosztályozással kapcsolatos rendeletei;
- az EU Bíróság áruosztályozás vonatkozású ítéletei;
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szakértői Intézetének szakmai véleményei, Kötelező Érvényű Tarifális Felvilágosításai (KTF);
- a Közösség másik tagállamában kiadott Kötelező Érvényű Tarifális Felvilágosítás (BTI);
- a NAV saját fejlesztésű honlapja, a TARICWEB. Ez a weboldal bárki számára díjmentesen hozzáférhető. Ebben az információs adatbázisban tudunk tarifaszám vagy éppen árume gnevezés alapján keresni, valamint megtaláljuk benne az áruosztályhoz, árucsoporthoz tartozó megjegyzéseket, a hatályos kereskedelem politikai intézkedéseket és más fontos információkat.

Figyelemmel a harmonizált rendszerre, alapvetően nem fordulhatna elő, ugyanakkor gyakorlatban nem ritka, hogy az egyes országok között eltérés lehet a termékek vámtarifális besorolásában. Az Európai Unióban egy ilyen értelmezési kérdés rendezésének megvannak a hivatalos formái mind tagállami, mind EU szinten, amint erről a későbbiekben majd szó lesz.

A fentiekén túl a gazdaság és a környezet változásával együtt járó jelenség, hogy a vámtarifaszámok mögött lévő termékmeghatározások időnként változnak, így feltétlen szükséges a gazdálkodók által „megszokás” alapján alkalmazott vámtarifaszámok felülvizsgálata. Egy termék besorolása változhat az idők folyamán, egyrészt a tudomány fejlődése, valamint besorolási kérdésekben született precedens értékű döntések okán.

4. Egy termék tarifális besorolása, az áruosztályozás

Az áruk vámtarifális besorolása azt a műveletet jelenti, amely során az érintett áru pontos 10 számjegyű kódját, vagyis vámtarifaszámát és esetleges alszáma it szakszerű módon meghatározzák. A tarifális besorolás során a fentiekben már vázolt számos szabályt, tényezőt és paramétert figyelembe kell venni.

Maga a vámtarifa egy olyan táblázat, amely áruosztályokban, illetve azokon belül árucsoportonkénti bontásban tartalmazza az áruk vámtarifaszámát, az áruk leírását és a hozzájuk tartozó vámtételeket, illetve egyéb rendelkezéseket. Az áruk osztályozása során ebben a táblázatban kell elhelyeznünk az adott terméket, azaz a táblázat alapján kell meghatároznunk az adott termék helyes vámtarifaszámát.

A KN-en belül áruosztályok és árucsoportok találhatók.

Az áruosztályok tartalmazzák átfogóan a termékköröket és azokon belül található k az alacsonyabb szintű bontások, az árucsoportok. Az áruosztályok jelölése római számokkal történik (I–XXI-ig terjedően), míg az árucsoportoké arab számokkal (1–99 árucsoportig).

A KN logikailag úgy kerül felépítésre, hogy a megjelenési formájában egyszerűbb és kevésbé megmunkált termékektől halad a bonyolultabb megmunkálású és összetettebb áruk felé.

Legjobban egy példán keresztül lehet bemutatni a rendszer felépítését.

Példaként vegyünk egy kacsát. Kiindulásként, mint élő állat az 1. árucsoportban találjuk meg. Ha már nem él, de frissen, tisztított állapotban van, akkor a 2. árucsoportba kerül, majd amennyiben feldolgozásra került az élelmiszeripar által, mint pl. májpástétom vagy kolbász, akkor a 16. árucsoportba osztályozandó, ha azonban már tepertőt készítünk belőle, akkor a kész kacsa tepertő a 23. árucsoportba sorolandó.

Mivel feldolgozás után további részei is termékként értékelhetők, azok önállóan sorolhatóak be. Így, amennyiben kacsatollat kell besorolnunk, az a 2. árucsoportba tartozik, azonban, ha már megtisztítják, úgy, mint töltelékanyag már átkerül az 5. árucsoportba, majd, ha kacsapellyel töltött kabátot készítenek belőle, és magának a kabátnak kell a vámtarifaszámát meghatározni, akkor az már a 62. árucsoportba kerül. Mivel nemcsak kabát, hanem akár hálósák készítéséhez is felhasználhatták, a késztermék már a 94. árucsoportba osztályozandó.

A példa alapján talán könnyen belátható, hogy milyen komplex, a hétköznapi ismeretekkel rendelkező számra szinte lehetetlen feladat az áruk tarifális besorolása. Mind

a vámhatóság szakembereit, mind a vámszolgáltatókat külön képzés formájában készítik fel, és tartják szakmai ismereteiket naprakészen ezen a területen.

A besorolás logikájából jól látható, hogy egy termék minél bonyolultabb, összetettebb az áruosztályok és az árucsoportok elhelyezkedésére is figyelemmel, a vámtarifában egyre hátrébb sorolandó, éppen ezért állapítható meg, hogy az egyszerűbbtől az összetettebb áruk irányába halad a besorolás.

A fentiekben olvashattunk KN-ről, HR-ről, vámtarifaszámról, KN-kódról, kiegészítő kódról, általános szabályokról, áruosztályhoz és árucsoporthoz tartozó megjegyzésekről, árulírásról, feldolgozás mértékéről, összetételről, kiszereletről és megannyi feltételről, amit az áruosztályozás során figyelembe kell vennünk. Ez rengeteg információ és joggal merül fel a kérdés, hogy miként, hogyan is kezdjünk hozzá egy termék besorolásához. Mindenképpen bátor vállalkozás, de ha valaki mégis meg akarja próbálni, célszerű az alábbi metodikát követni.

Elsőként azt fontos tisztázni, hogy a gyakorlatban egy termék vámtarifaszámának a meghatározásán alapvetően annak 10 számjegyig történő besorolását értjük.

Mindenképpen meg kell azonban jegyezni, hogy az egyes adónemek tekintetében a termék vámtarifaszámának különböző számjegyekig történő megadása és figyelembevétele is szükséges lehet:

- vám szakterületen az áruosztályozás 10 számjegyig történik;
- jövedéki szakterületen csak 8 számjegy, azaz a KN-kód megadása szükséges;
- környezetvédelmi termékdíj megállapításához alapvetően csak a klasszikus értelemben vett vámtarifaszám, azaz az első 4 számjegy szükséges. Bizonyos termékek esetében előfordul a 6 és 8 számjegyig történő bontás is;
- az áfatörvény rendelkezéseiben az adó különböző mértékeinek meghatározása érdekében 4, 6 és 8 számjegyes bontásokat találunk;
- a népegészségügyi termékadóról szóló törvény rendelkezései az áruk vámtarifaszámait alapvetően 4, esetenként 6 számjegyig határozza meg.

Fontos megjegyezni, hogy a köznyelvben, függetlenül attól, hogy a vámtarifaszám klasszikusan csak az első 4 karaktert jelenti, mégis általánosságban – a jövedéki szakterület kivételével (KN-kód) – mindig vámtarifaszámnak hívjuk az áruosztályozás során megállapított számot, függetlenül attól, hogy hány számjegyig kerül megállapításra.

Mindazonáltal szükséges tehát első lépésként meghatározni, hogy milyen céllal, mely adónem tekintetében van szükség a vámtarifaszám meghatározására. Hatalmas mértékben megkönnyítheti a dolgunkat, amennyiben az adónem tekintetében csak az első 4 számjegyig és nem további bontásokig kell meghatározni a termék vámtarifaszámát, ezért fontos azzal tisztában lenni, hogy az érintett jogszabály mit követel meg.

Amennyiben meghatároztuk, hogy hány számjegyig van szükségünk a vámtarifaszám meghatározására, akkor azt követően vegyük szemügyre az osztályozni kívánt termékünket.

Elsőként szükséges meghatározni a termék vámtarifa szerinti kategóriáját. Ahogy a korábbiakban említettük, 1–99 árucsoportot tartalmaz a vámtarifa, és az egyes árucsoportok elnevezései alapvető és elsődleges támpontot adnak a termékek besorolásához.

5. Példák, az egyszerű terméktől az egyre bonyolultabbakig

a) Maradva a fentiekben vázolt kacsás példánál, a kacsza mint élő kacsza, az „Élő állatok” elnevezésű 1. árucsoportba tartozik. Amennyiben már nem él, és azt élelmezési célra előkészítették, hűtötték, fagyasztották, feldarabolták, azaz egyszerűen feldolgozták, úgy a „Hús és élelmezési célra alkalmas vágási melléktermékek és belsőségek” elnevezésű 2. árucsoportba fog tartozni.

Fontos minden alkalommal figyelembe venni az egyes áruosztályokhoz és árucsoportokhoz tartozó megjegyzéseket, melyek felsorolják, hogy mely termékek tartoznak az adott árucsoportba és melyek nem.

Ahogy említettem, az adott termék feldolgozottságának mértéke, összetettsége, bonyolultsága is fontos tarifális szempont. Értelemszerűen, ahogy a fentiekben is bemutattam, a kacsatepertő első hallásra mondjuk osztályozható lenne a fent említett 2. árucsoportba, azonban, ha elolvassuk az áruosztályhoz tartozó megjegyzéseket, akkor láthatjuk, hogy az milyen feldolgozási módokat tesz lehetővé és például a termék sütését már kizárja. Ekkor tovább kell haladnunk a következő árucsoportokig, míg meg nem találjuk azt az árucsoportot, amelyben ez a feldolgozási forma már megengedett.

A fenti osztályozási módszer nagyjából a vámtarifa 1. általános szabályát tartalmazza, miszerint az áruosztályok és árucsoportok címe segítséget nyújt az áruosztályozásban, és az adott árucsoportban a besorolást az áruk megnevezése és az azokhoz kapcsolódó megjegyzések figyelembevételével kell elvégezni.

b) A példa alapján talán nem is tűnhetett bonyolultnak az áruosztályozás, de minél összetettebb, különlegesebb, egyedibb egy termék, annál nehezebb annak áruosztályozása, ezért következő példánk legyen egy kicsit bonyolultabb, mondjuk egy manikűrkészlet.

A manikűrkészlet többféle terméket (olló, reszelő, csipesz és tok) tartalmaz. Elsőként itt is a termék kategóriájának, azaz áruosztályának és árucsoportjának a meghatározása az első lépés. Ehhez ismernünk kell a termékek alapanyagát. Laikusként és amennyiben általános manikűrkészletről beszélünk, úgy megállapíthatjuk, hogy a készletben található termékek nem nemesfémekből készültek. A reszelő esetében az viszont lehet

papírból, műanyagból és nem nemesféméből is. A készlet tokja ugyanakkor lehet fém, műanyag, textil vagy éppen bőr is.

Kérdés, hogy most mindegyik terméket külön-külön anyaguk és funkciójuk szerint kell-e osztályozni? Mivel a termékek együtt érkeztek és összetartoznak, ezért vegyük figyelembe azt a szabályt, miszerint annak a terméknek a vámtarifaszáma alá soroljuk, amelyik a lényeges jellemzőjét adja az árunak. Ugyanakkor nem egyszerű azt megállapítani, hogy egy manikűrkészletben mi a lényeges jellemző.

Ebben az esetben már látható, hogy az osztályozás korántsem olyan egyértelmű, mint a fenti egyszerű példánál. Már az 1-es fő szabályon felül figyelembe kell venni a további áruosztályozási szabályokat és azok sorrendiségét betartva kell segítségül hívnunk azokat. El kell jutnunk a készletek osztályozására vonatkozó szabályig [3. a) és b) szabályok] és az 1. és 6. szabályok alkalmazása mellett kell elvégeznünk a termék besorolását.

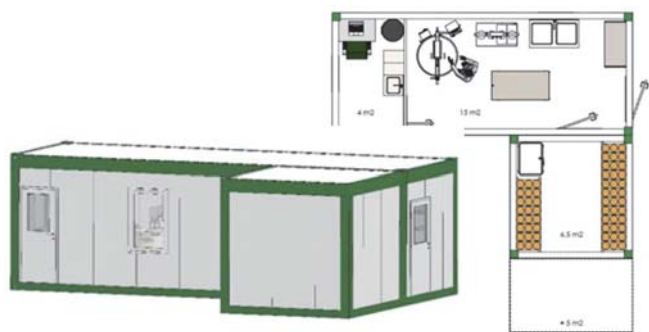
A készletben található termékek fő jellemzőjét adó termék alapanyagának meghatározásával – nem nemesfém – eljutunk a 82. árucsoporthoz, mely a „Nem nemesféméből és ezekből készült áruk”-at tartalmazza.

A lényeges jellemzőt adó árura és a készletekre vonatkozó általános szabály alapján eljutunk az árucsoporton belül a megfelelő vámtarifaszámokban található árumegnevezésig, ami alapján megtaláljuk a megfelelő vámtarifaszámot, miszerint egy nem nemesféméből készült eszközt tartalmazó manikűrkészletet a 8214 20 00 00 vámtarifaszám alá kell osztályozni.

c) Végezetül nézzünk egy utolsó példát, amely bemutatja az árubesorolás professzionális jellegét!

Egy olyan gyártósor áruosztályozását vizsgáljuk meg, amely az arra kialakított konténerben található, és megfelelő célművelet (tejtermék, sajt) előállítására alkalmas.

Figyelemmel a termék speciális jellegére és összetettségére, azt az alábbi ábrák szemléltetik:

A gyártósor áruosztályozását tovább nehezíti, hogy az gépegységenként és néhány esetben alkatrészekenként külön, nem egy időben érkezik a Közösség vámterületére. Az import folyamat végén a gépegységek, alkatrészek összeállításra kerülnek és a fenti ábra alapján egy nagy komplex gépet, gyártósort fognak alkotni.

A gyártósor tarifális besorolásával kapcsolatosan azt gondolom, rengeteg kérdésünk merül fel.

Elsőként az alábbi kérdésekre szükséges megkeresnünk a válaszokat:

a) A gépegységek külön érkező alkotóelemei, alkatrészei külön termékeknek minősülnek? Azokat a közösség vámterületére történő érkezéskor külön-külön szükséges tarifálni?

b) Az egyes egységek képesek külön-külön, önállóan is feladatvégzésre, vagy csak összeszerelve?

c) A gépsort tartalmazó konténert külön, a saját vámtarifaszáma alá kell osztályozni?

d) Lehetséges-e az egy vámtarifaszám alá történő osztályozás?

e) Amennyiben egy egységként kívánjuk osztályozni, úgy lehetséges-e az egyes egységek külön történő szállítása?

Lépésenként, minden összetevőt és tényezőt figyelembe véve haladjunk.

Elsőként, amit biztosan meg tudunk állapítani, hogy az adott áru akár végleges állapotában, akár egységenként, de gépeket tartalmaz. Ennek megfelelően az áruosztályt már meg is tudjuk határozni. A XVI. Áruosztályba tartoznak egyebek mellett a gépek és mechanikus berendezések és ezek alkatrészei.

Az adott gépsor/gépek működési elvének megfelelően el kell döntenünk, hogy az mechanikus gép, és mint ilyen, a 84. Árucsoportba tartozik („Atomreaktorok, Kazánok, Gépek és mechanikus berendezések; ezek alkatrészei”), vagy elektromos és ennek megfelelően a 85. árucsoportba fog tartozni. (Elektromos gépek és elektromos felszerelések és ezek alkatrészei;...”).

Esetünkben egy mechanikus elven dolgozó gépről van szó, ami így a 84. árucsoportba sorolandó.

Ha megvan az árucsoport, akkor a további kérdések megválaszolásához ismernünk kell az általános osztályozási szabályokat és tudnunk kell, hogy abban iránymutatást kapunk az összeszereltlen vagy szétszerelt állapotban behozott vagy bemutatott áruk, az összetett áruk, valamint az összetett gépek osztályozása tekintetében.

Ebben az esetben az 1. és 6. szabály mellett alkalmaznunk kell a 2. a) szabályt, mely kimondja, hogy a vámtarifaszámok szövegében az árura történő minden hivatkozást úgy kell érteni, hogy az a nem teljesen kész vagy befejezetlen (összeszereltlen vagy szétszerelt) árura is

vonatkozik, amennyiben a nem teljesen kész vagy befejezetlen áru a bemutatásakor rendelkezik a kész vagy befejezett áru lényeges jellemzőivel.

Ezen felül ismernünk kell a 3. b) szabályt, mely a különböző alkotórészekből előállított összetett áruk osztályozásában nyújt segítséget, miszerint az ilyen összetett árukat aszerint az alkotórész szerint kell besorolni, amelyik az ilyen áru lényeges jellemzőjét meghatározza.

A fentiek alapján eljutottunk odáig, hogy az alkatrészeket a gépekkel együtt vagy külön osztályozzuk-e, illetve, hogy azokat abban az esetben is lehet egy vámtarifaszám alá osztályozni, ha szétszerelt állapotban és nem együtt érkeznek. Azonban még mindig nem tudjuk, hogy a külön gépegységet, külön-külön az általuk ellátott feladat elvégzése alapján, vagy együtt a gépsor vámtarifaszám alá osztályozzuk-e. Ennek érdekében az általános szabályokon felül további „segítséget” kell igénybe vennünk.

Ahogy a korábbiakban említettem, az általános szabályok alkalmazása mellett az osztályozás során meghatározó jelentősége van az áruosztályokhoz, árucsoportokhoz tartozó megjegyzéseknek.

Jelen esetben a XVI. Áruosztályhoz tartozó megjegyzés 2. pontja ad választ a tekintetben, hogy a gépeket és géprészeket mikor kell a géppel együtt, azzal azonos vámtarifaszám alá sorolni, és mikor kell azokat külön, a saját vámtarifaszámuk alá osztályozni.

Ezen felül a 3. és 4. pontok adnak választ az összetett gépek osztályozása szempontjából, a 3. pont értelmében „...az összetett gépet, a két vagy több gépből összeszerelt gépet, amely az összeszerelés következtében egy egészet képez, és azt a gépet, amely felépítése szerint két vagy több különböző, egymást felváltó vagy kiegészítő tevékenység kifejtésére tervezett, úgy kell besorolni, mintha kizárólag abból a gépből állna, amely a fő művelet (célművelet) elvégzésére szolgál.”

A 4. pont alapján „Az önálló részekből álló gépet (beleértve a gépösszeállításokat is) (csővel, erőátviteli szerkezettel, elektromos vezetékekkel vagy más szerkezettel összekapcsolva is), ha a 84. vagy 85. árucsoport valamely vtsz.-a alatt világosan meghatározott feladat elvégzésére szolgál, akkor az egészet az adott feladatot meghatározó vtsz. alá kell sorolni.”

A fentiek alapján ezt követően már csak azt kell meghatározni, hogy mi a gyársor fő művelete, azt melyik gép adja, illetve melyik gépegység szolgál a meghatározott feladat elvégzésére. Esetünkben a gyártósor sajt előállítását végzi, vagyis tejfeldolgozó gépről beszélünk.

A fentiek alapján, összefoglalva megállapítható, hogy a képen látható gépsort, mely tejtermék előállítására szolgál és melyet gépegységenként nem egy időben hoznak be az Unió vámterületére mint összetett vagy önálló részekből álló gépet, egyetlen gép vámtarifaszám (8434 20 00 00 – tejfeldolgozó gép) alá kell osztályozni.

A fentiekből láthatjuk, hogy vannak termékek, melyek osztályozása egészen egyszerű feladat, azonban vannak olyan áruk, melyek osztályozása még a szakemberek részére is komoly fejtörést okoz, továbbá vannak azok a termékek, melyek osztályozását a fizikai korlátok és speciális szaktudás hiányában (pl. vegyipari termékek, ásványolajok stb.) nem képes elvégezni sem a gazdálkodó, sem az osztályozásban jártas szakember.

Amennyiben bármilyen kétség merül fel az adott áru vámtarifális besorolásával kapcsolatban, vagy annak besorolása bármely okból házon belül vagy szakértő közreműködésével sem megoldható, úgy lehetőség van minden tagország számára, hogy az arra kijelölt és felhatalmazott intézményektől – Magyarország esetében ez a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szakértői Intézete (továbbiakban: NAV Szakértői Intézet) – kötelező érvényű felvilágosítást kérjen.

6. Kötelező érvényű tarifális felvilágosítások

A termékek tarifális besorolása egy jelentős kérdés a vám- és adóigazgatási eljárások során. A helyes besoroláshoz jogok és kötelezettségek kapcsolódnak, ebből adódóan mind gazdálkodói, mind hatósági oldalról fontos kérdés a besorolással kapcsolatos vitás kérdések rendezésének eljárása.

A vonatkozó jogszabályok kezelik az eltérő álláspontú besorolások között feszülő ellentmondások feloldásának rendjét.

Ügyféli kérelemre a helyes besorolással kapcsolatos kérdésre a tagállamok arra felhatalmazott intézményei az áru helyes besorolásával vagy származásával kapcsolatosan határozatban fejtik ki szakmai álláspontjukat, melyet a tagállamok vám- és adóhatóságai kötelesek figyelembe venni.

Az Európai Unió vagy a tagállam arra akkreditált hatósága által kiadott árubesorolási véleményt hívjuk Kötelező Érvényű Tarifális Felvilágosításnak (KTF, angolul: Binding Tariff Information – BTI).

A kötelező érvényű felvilágosításokra vonatkozó kérelmeket a kérelmező letelepedettségének helye szerinti tagállam illetékes vámhatóságánál kell benyújtani. Amennyiben a benyújtás más tagállamban történik, úgy az adott tagállam 7 napon belül értesíti a letelepedettség szerinti tagállamot.

A kérelem benyújtásakor a kérelmező tudomásul veszi, hogy a Bizottság internetes oldalain nyilvánosan közzéteszi – a bizalmas információk kivételével – a határozat összes adatát, így bárki számára megismerhető a kötelező érvényű felvilágosításról szóló határozat tartalma.

Amennyiben egy gazdálkodó kötelező érvényű felvilágosítást tervez kérni, úgy célszerű előzetesen a már korábban kiadott KTF-ek között rákeresni a kérdéses termékre, hiszen amennyiben találunk az adott termék esetében